

MONITORING MEDIJSKE SCENE U SRBIJI ZA MESEC JANUAR 2025. GODINE

UVOD

Monitoring medijske scene izrađuje se s ciljem kontinuiranog praćenja događaja i procesa koji utiču na stanje medijskih sloboda u Republici Srbiji. U fokusu monitoringa nalaze se: sloboda izražavanja; praćenje implementacije postojećih propisa; usvajanje novih propisa, ali i izmene i dopune aktuelnih, kako iz oblasti medija, tako i iz drugih oblasti koje na direktan ili indirektan način utiču na slobodu medija; kao i analiza tužbi koje, prema oceni stručne javnosti, imaju karakter SLAPP tužbi (strateških tužbi protiv učešća javnosti) usmerenih prema novinari-
ma i medijima.

Za izradu monitoringa koriste se javno dostupni podaci, podaci dobijeni od novinara, urednika i drugih medijskih radnika, novinarskih udruženja i medijskih asocijacija, kao i od državnih i nedržavnih organa.

Podrška:

Овај пројекат финансира
Европска унија

**#EY
ЗА ТЕБЕ**

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Norway

Izuzeće etike u izveštavanju o studentskim protestima i odnos prema novinarima nakon pružene podrške

U okviru nepotpisanog teksta u dnevnim novinama Novosti, objavljene su fotografije pasoša braće Lazara i Luke Stojakovića, učesnika studentskih protesta u Srbiji. Već u naslovu spornog teksta insinuira se da proteste organizuju i vode Hrvati, dok je objavljivanje fotografija pasoša koji dokazuju da braća Stojaković imaju i hrvatsko državljanstvo trebalo da posluži kao dokaz za tu tvrdnju. Sa istim ciljem, u tekstu se prikrivaju ćirilčni potpisi braće Stojaković i podatak o tome da su srpske nacionalne pripadnosti, a da su hrvatski pasoš dobili na osnovu mesta rođenja svog oca u Krajini (u Srbiju je izbegao 1995. godine, tokom akcije Oluja)¹. Tekst je prenet u tabloidnim provladinim medijima, koji su, uz podršku najviših državnih funkcionera uključujući i predsednika Republike Srbije, pre objavljivanja spornog teksta već razvijali narativ da su studentske blokade posledica stranog - hrvatskog uticaja.

Punomoćnik braće Stojaković, advokat Ahmed Delimeđac, najavio je podnošenje krivične prijave protiv medija i zatražio hitnu reakciju Zaštitnika građana Zorana Pašalića².

Domaća stručna javnost podvukla je da se (neovlašćenim) objavljivanjem ličnih podataka ugrožava sigurnost pojedinaca i krši čitav korpus propisa - od Krivičnog zakonika³ do Kodeksa novinara i novinarki Srbije.

Poverenik za zaštitu informacija od javnog značaja Milan Marinović najavio je da će preduzeti mere iz svoje nadležnosti, i ogradio se rekavši da u slučajevima kada se podaci obrađuju u svrhu javnog informisanja, nadležnost nema on, već je imaju drugi organi: Ministarstvo informisanja i telekomunikacija ili REM, ukoliko je reč o elektronskim medijima⁴. S druge strane, Zaštitnik građana Zoran Pašalić smatra da konkretnim slučajem treba da se bavi upravo Poverenik za zaštitu podataka o ličnosti⁵.

Nevladine organizacije koje čine platformu „Tri slobode“ zatražile su od predstavnika vlasti da hitno prestanu sa targetiranjem studenata, srednjoškolaca, profesora i drugih građana i građanki koji zahtevaju odgovornost za smrt 15 osoba u Novom Sadu. Apel je upućen predstavnicima vlasti i Radio televiziji Srbije.

U saopštenju se navodi:

Nedeljama unazad svedočili smo nasilničkom ponašanju pojedinih vozača koji su prolazili kroz okupljene građane i građanke na blokadama, bez ikakvih informacija o tome da li je iko zbog toga odgovarao. Danas smo videli najozbiljniji napad takvog tipa koji je doveo do teških telesnih povreda devojke [Sonje Ponjavić]. Iako je vozač ubrzo nakon događaja identifikovan i priveden, ovaj slučaj samo je rezultat kampanje koju predstavnici režima vode protiv studenata i studentkinja. Od objavljivanja njihovih ličnih dokumenata u medijima koji su bliski režimu, preko javnog targetiranja i diskreditacije ciljeva i motiva studentskih protesta i blokada od strane funkcionera i funkcionerki SNS-a, do fizičkih napada na studente i studentkinje poput napada koji se desio na Pravnom fakultetu u Beogradu kada je lakše povređeno njih sedmor, nasilje kojima su izloženi mladi ljudi je nedopustivo i nadležni organi moraju da pokažu nultu toleranciju prema njemu. Za širenje ovakve atmosfere odgovorni su i prorežimski mediji koji targetiraju svakoga ko podržava studente i proteste, ali i RTS koji u svojim informativnim emisijama predstavlja studente i studentkinje kao plaćenike, a glumce koji ih podržavaju kao teroriste⁶.

U drugoj polovini januara, provladin tabloid Informer objavio je fotografiju jednog od studenata bez njegove saglasnosti i ispisao malicioznu poruku: „‘Student’ afričkog porekla na protestu ispred RTS. Sad se i stranci bave srpskim Ustavom?!“⁷

Targetirani student oglasio se tim povodom:

Poštovanje građani Srbije, kako ste vi? Zovem se Ibrahim i želim da vam se obratim povodom situacije koja me je zadesila nakon što sam učestvovao u studentskim protestima. U Beogradu mi je bilo važno da podržim naše zajedničke ciljeve i vrijednosti, međutim, sinoć je novina, mislim da se zove Informer, bez mog pristanka, objavila moju fotografiju sa protesta, koja se sada dijeli na svim mrežama, uz informacije o meni koje nisu tačne.⁸

U saopštenju koje su objavili, studenti u blokadi pružili su podršku svom kolegi.⁹

Prorežimski mediji ni nakon toga nisu prestali sa javnim prozivanjem studenata u blokadi. Još jednom od njih otkriven je identitet (ime i prezime i mesto stanovanja). U izjavi za TV N1 student je rekao da je njegovo ime na TV Informer izgovorio urednik tog medija, nakon čega je počeo da dobija mnoštvo pretećih poruka.

Poruke su prijavljene nadležnim organima.¹⁰

Na osnovu podatka objavljenog u drugoj polovini januara, prorežimski tabloidi tokom tog meseca morali su da uklone više od 100 tekstova. Do toga je došlo nakon što su inostrane kompanije na čijim se serverima nalaze sajtovi tabloida obavestene o sadržaju tekstova – o tome da su u njima objavljene fotografije dokumenata studenata, njihovi lični podaci, podaci o njihovom navodnom zdravstvenom stanju i slično.¹¹

Nekadašnji urednici i saradnici Studenta, glasila studenata Beogradskog univerziteta, dali su punu podršku svojim mladim kolegama koji „na ulicama i fakultetima širom Srbije drže javni čas tražeći istinu, pravdu i odgovornost”.¹²

Društvo psihologa Srbije najoštrije je osudilo targetiranje studenata u blokadi i navelo da je reč o etički i zakonski nedopustivom činu. Rečeno je da se „iznošenjem bilo tačnih bilo netačnih podataka o mentalnom statusu studenta” jasno cilja na „diskreditovanje konkretne osobe”.¹³

Sa ciljem da se osoba zaštiti od diskreditacije, Viši sud u Beogradu u prvom stepenu usvojio je privremenu meru u delu u kome se glavnom uredniku portala Informer zabranjuje ponovno objavljivanje informacija o psihičkom i fizičkom zdravlju aktivistkinje Mile Pajić: informacije o psihijatrijskim i konzilijarnim mišljenjima lekara o njenom psihičkom stanju, njenoj hospitalizaciji, psihičkoj nestabilnosti. Iz istog razloga, glavnom uredniku internet portala Informer zabranjuje se kvalifikovanje Mile Pajić kao „antisrpskinje”, kao nekog ko daje „antisrpske izjave”, „proslavlja akciju Oluja” i u emotivnoj je vezi sa svojim profesorom Dinkom Gruhonjićem.¹⁴

Prestanak radnog angažmana u medijima nakon pružanja podrške studentima u blokadi

Udruženje za ohrabrivanje i razvoj građanki i građana Osnažene obavestilo je javnost da prekida saradnju sa magazinom ELLE Srbija zbog toga što je Tari Đukić, urednici web sajta tog lista, otkazan radni angažman nakon što je pružila podršku studentskim protestima. Izdavač ELLE Srbija demantovao je navode rečima da je odluka o otkazivanju angažmana usledila nakon spovedene redovne šestomesečne evaluacije uredničkih timova, koja je pokazala da je u radu urednice zabeležen znatan pad poslovnih parametara.¹⁵

Evropska federacija novinara i njene članice u Srbiji potvrdile su da je novinarka bila kritikovana zbog članka o studentskim protestima, iako je isti odobrio glavni urednik. U obaveštenju koje su objavili stoji da nikada nije bilo reči o tome da novinarka loše obavlja svoj posao, naprotiv, novinarki je, kao priznanje za uspešan novinarski rad, uvećana zarada.

Evropska federacija novinara, UNS, NUNS i UGS Nezavisnost pružile su podršku novinarki i najavile da će menadžmentu izdavača časopisa Elle uputiti pismo u kom će ih upoznati sa informacijama kojima raspolažu.¹⁶

Novinarka dnevnog lista Večernje novosti Vojislava Crnjanski Spasojević obavestila je javnost da joj je prekinut radni angažman nakon što je na svom Instagram profilu objavila fotografiju sa protesta organizovanog ispred Ustavnog suda Srbije. Desetak dana pre nego što će joj biti saopšteno da je „usled tehnoloških, ekonomskih i organizacionih promena kod poslodavca prestala potreba za [njenim] obavljanjem posla“, novinarka se na mreži Instagram ogradila od objavljivanja ličnih dokumenata studenata Lazara i Luke Stojakovića na portalu Novosti. U rešenju piše da je poslodavac sproveo detaljnu analizu njenog radnog učinka i zaključio da je ostvarila najmanje rezultate rada iako, prema novinarkinim rečima, menadžment kompanije za sud o njenom radu i o potrebama redakcije nije konsultovao ni njene urednike ni urednički kolegijum. Novinarka je dodala da nije bila upozorena da postoje problemi u vezi sa njenim radom. Podsetila je na to da je dobitnica nagrade „Novinar godine“, i više nagrada Kolegijuma za pojedinačne tekstove (poslednju nagradu dobila je u decembru 2024. godine).¹⁷ NUNS je od dnevnog lista Večernje novosti zatražio komentar, međutim, odgovor nije dobio.¹⁸

Novinarka Vojislava Crnjanski Spasojević nije jedina novinarka kojoj je radni angažman prestao u mediju Novosti. I njena koleginica je, smatra Sindikat novinara i medijskih radnika Srbije SO Novosti (SINOS), otkaz dobila zato što nekoliko dana ranije na društvenim mrežama objavila svoju fotografiju sa studentskih i građanskih protesta. SINOS je zauzeo stanovište da ime koleginice neće objaviti kako bi se izbegli pritisci kojima bi ona i njeni roditelji mogli biti izloženi. I o tom kao i o prethodnom slučaju, SINOS će obavestiti Ministarstvo informisanja i telekomunikacija i Međunarodnu federaciju novinara (IFJ) – naveli su u saopštenju.

Relevantna medijska i novinarska udruženja pružila su podršku svojim kolegincima.¹⁹

Otvoreno pismo novinara RTS-a Milana Srđića i zahtev Sindikata radnika produkcije i tehnike zaposlenih u RTS-u upućeni glavnom uredniku informativnog programa Nenadu Lj. Stefanoviću

Novinar RTS-a Milan Srđić uputio je otvoreno pismo Nenadu Lj. Stefanoviću, glavnom uredniku informativnog programa javnog medijskog servisa. Razlog za javno obraćanje svom kolegi putem društvene mreže Facebook novinar je bazirao na nezadovoljstvu načinom na koji medijska kuća u kojoj radi – a koja je javni medijski servis građana – izveštava o protestima studenata čiji se glas čuje i u njihovim prostorijama: „Da li vaš stomak reaguje kada čujete buku 55.000 ljudi ispred vaše kuće?“, pitao se novinar u otvorenom pismu.²⁰

Zbog neadekvatnog izveštavanja o studentskim protestima i nemogućnosti da se glas studenata čuje na RTS-u, zahtev glavnom uredniku informativnog programa uputio je i Sindikat radnika produkcije i tehnike zaposlenih na RTS-u.²¹

Eksperti za bezbednost u kompaniji Google potvrdili nalaze izveštaja „'Digitalni zatvor' ~Nadzor i represija civilnog društva u Srbiji”

Jelena Sesar, istraživačica za Balkan i Evropsku uniju u okviru organizacije [Amnesty International](#), za portal Cenzolovka izjavila je da su eksperti za bezbednost u kompaniji Google potvrdili nalaze iz analize koju je Amnesty International objavio 16.12.2024. godine. (Više o analizi u [Monitoringu medijske scene Srbije za decembar 2024. godine.](#))

Eksperti za bezbednost u kompaniji Google identifikovali su dodatni značajan broj kompromitovanih uređaja i iz njih uklonili špijunski softver.²²

Jelena Sesar potvrdila je da organizacija Amnesty International nije u kontaktu sa nadležnim tužilaštvom. Istakla je važnost toga da institucije poput Zaštitnika građana i Poverenika za zaštitu podataka o ličnosti po službenoj dužnosti pokrenu postupak kontrole i utvrde da li je došlo do nezakonitog postupanja na štetu građana.²³

Kompanija Cellebrite obratila se organizaciji Amnesty International pismom u kom je izrazila zabrinutost zbog objavljenog izveštaja. Obavezali su se na to da će istražiti nalaze izveštaja, te ukoliko se pokaže da su u Srbiji postojale zloupotrebe

alata Cellebrite, biće spremni da suspenduju ili oduzmu licence svim agencijama koje su u zloupotrebu bile uključene.²⁴

Prema rečima Jelene Sesar, Ministarstvo spoljnih poslova Norveška takođe je izrazilo veliku zabrinutost zbog saznanja do kojih je organizacija Amnesty International došla. Amnesty International ima saznanje da su norveške vlasti i Ministarstvo unutrašnjih poslova obavili nekoliko razgovora, kao i da je Vlada Norveške tražila od UNOPS-a u Srbiji da istraži moguću zloupotrebu (UNOPS je bio zadužen da za potrebe MUP-a Srbije obavi nabavku za koju su korišćena sredstva norveške donacije).²⁵

Pretnje i pritisci

U prvoj nedelji nove godine Nezavisno udruženje novinara Srbije (NUNS) izrazilo je duboku zabrinutost zbog učestalih pretnji novinarima i narušavanja etičkih standarda u medijima.²⁶

Pretnje upućene glavnoj i odgovornoj urednici Insajder TV Brankici Stanković

Povodom najave emisije o Zvezdanu Terziću, generalnom direktoru FK Crvena zvezda, novinarki Brankici Stanković putem društvene mreže X upućena su dva zabrinjavajuća komentara. Sa naloga omega@m4Pk0 poslata joj je poruka: „Beee devet dvaaa, policijska emisijaaaa, lagaće vas tog četvrtkaaa“, a sa naloga Nikola@Dzoni_Todor: „Lagaće vas tog četvrtka BRANKICA KURVETINA“.

U maju 2022. godine, na košarkaškoj utakmici klubova Partizan i Budućnost, održanoj u hali Pionir, huligani su uzvikivali iste parole. Još 2009. godine Brankica Stanković bila je targetirana zbog istraživačkog serijala „Nemoć države“, emitovanog na Televiziji B92. Tema serijala bila je delovanje navijačkih grupa različitih klubova. Opasnost kojoj je bila izložena uslovila je to da ovoj istraživačkoj novinarki bude dodeljeno dvadesetčetvoročasovno policijsko obezbeđenje, koje je u narednih 7 godina bilo deo svakodnevnog života Brankice Stanković.

Sredinom decembra iste godine, na utakmici fudbalskih klubova Partizan i Šahtjor, grupa huligana skandirala je sa tribina: „Opasna si kao zmija, proći ćeš ko Ćuruvija, kurvo Brankice“. Mahali su lutkom na naduvavanje koja je trebalo da predstavlja novinarku. Lutku su bacali, šutirali je, nabadali na šipku. Zbog tog događaja Miloš Radosavljević Kimi, jedan od vođa navijačke grupe kluba Par-

tizan pod imenom Alkatraz, pravosnažno je osuđen na 16 meseci zatvora (deset meseci zbog krivičnog dela Ugrožavanje sigurnosti, a šest zbog izvršenog krivičnog dela Nasilničko ponašanje). Vođa navijačke grupe Šedous Goran Klještan i pripadnik te grupe Aleksandar Perišić kažnjeni su uslovnom kaznom u trajanju od 10 meseci zatvora, uz period proveravanja u trajanju od četiri godine. Milan Gudurić osuđen je na uslovnu kaznu zatvora u trajanju od godinu dana, uz rok proveravanja u trajanju od pet godina.²⁷ Sva trojica osuđena su zbog ugrožavanja sigurnosti novinarkе.

Pretnje upućene Radmilu Markoviću, novinaru redakcija BIRN i Vreme

Putem direktne poruke na društvenoj mreži X, po drugi put do sada, Radmilu Markoviću upućene su uznemirujuće poruke. Sa naloga @Viktor063162296 poručeno mu je: „.... Je**m te u usta pogana. Pošto se je**š u dupe probaj malo i usta. Pitaj mamicu kako je to tako je jedna omanula i eto sad imamo grešku prirode“, „Zini da ti kažem ko je vrhovni komandant lojalista. Saznaćeš kad dođe vreme pseto autonomaško komunoustaško“. Uznemirujuće poruke Marković je primio i u aprilu 2024. godine.

Preteće poruke upućene Slavko Ćuruvija fondaciji

Putem društvene mreže Facebook, početkom decembra, Slavko Ćuruvija fondaciji upućena je preteća poruka: „A ZAŠTO TO VAS IZ ĆURUVIJE BRINE PAZITE IMA JOŠ USKRSA

POZLATILE SE RUKE“. (Više u [Monitoringu medijske scene za mesec decembar 2024. godine.](#)) Mesec dana kasnije, sa istog profila, upućene su nove uznemirujuće poruke: „Ruke se pozlatile onom što je zveknuo Ćuruviju“. Pretnje su hitno prijavljene Posebnom tužilaštvu za Visokotehnološki kriminal.²⁸

Uznemiravanje urednice i novinarke portala Alternativa Ana Marije Ivković

Novinarka Ana Marija Ivković prijavila je uznemiravanje kojem je bila izložena na šetalištu u severnom delu Kosovske Mitrovice. Nepoznati muškarac, kako je rekla, obratio joj se na engleskom jeziku pitanjem da li je Srпкиnja ili Albanka. Nakon toga od nje je zatražio ličnu kartu. Pošto je odbila da mu da lična dokumenta, pitala ga je da li je policajac. Odgovorivši joj odrično, nastavio je da je prati. U tom je bio uporan. Odustao je tek nakon što je novinarka izvukla mobilni telefon da ga snimi.²⁹

Ana Marija Ivković slučaj je prijavila Kosovskoj policiji, koja je zauzela stav da nema elemenata za postupanje, ali ju je i obavestila da će raditi na otkrivanju identiteta muškarca koji ju je pratio.³⁰

Pretnje upućene novinarima nedeljnika Radar i portala Glas Šumadije

Redakcija nedeljnika Radar prijavila je preteće komentare koje sa iste IP adrese dobija kontinuirano, gotovo svakog meseca.

Sa Facebook profila Han Stjenice, putem aplikacije Messinger, redakciji portala Glas Šumadije upućene su preteće poruke, koje su oni, preko NUNS-a, hitno prijavili nadležnom tužilaštvu.³¹

Objavlјivanje ličnih podataka novinara portala Telegram.hr Mateja Devčića

U programu TV Informer Vojislav Šešelј objavio je lične podatke (kao i adresu hotela u kom je odseo) novinara portala Telegram.hr Mateja Devčića, uz tvrdnje da je pomenuti novinar aktivan kao jedan od stranih „trenera” vođa protesta. Mreža SafeJournalists osudila je manipulacije koje srpska vlast, počevši od samog vrha, koriste protiv novinara i studenata tokom protesta u Srbiji.

Targetiranje Zorana Kesića, novinara, televizijskog voditelja i komičara

Početkom januara Veran Matić, član Stalne radne grupe za bezbednost novinara i predsednik upravnog odbora Asocijacije nezavisnih elektronskih medija, podneo je krivičnu i prekršajnu prijavu zbog mnoštva grafita (napisanih u kratkom roku) u kojima se targetira novinar Zoran Kesić. U prijavi je navedeno da je podnosilac izbrojao najmanje 200 grafita samo na potezu od Slavije do Kalemegdana u Beogradu. Grafiti su ispisani na brojnim mestima u opštinama Vračar, Stari Grad i Novi Beograd, i različitih su formata: od manjih, šablonskih do većih koji se protežu na nekoliko kvadratnih metara. Ispisani su, između ostalog, na zgradi Srpske akademije nauka i umetnosti, Andrićevoj zadužbini, zgradi Protokola, na zgradi Jugoslovenskog dramskog pozorišta, na obe strane Terazijskog tunela, ispred mesta gde živi Zoran Kesić, kao i ispred kuće njegovih roditelja.

U prijavi se ukazuje na to da je delo očigledno izvršeno u grupi jer je u kratkom roku, na više lokacija, napisan veliki broj grafita.

Poruka grafita je sledeća: „1.11.2024. Zoran Kesić, Show must go on!“ Porukom se aludira na Kesićev nastup održan u Sarajevu, 1. novembra prošle godine, kad je izgovorio: „Show must go on za nas koji ostajemo, žalimo za žrtvama ali i insistiramo na odgovornosti“.

Prve grafite uočene 26.12.2024. godine, Kesić je sam prijavio policiji. Prijava ANEM-a usledila je zbog toga što nadležni organi nisu preduzeli ni jednu „vidljivu“ akciju kako bi se sprečilo „uništavanje imovine“, „ruženje grada“ i uznemiravanje Zorana Kesića, njegove porodice, tima saradnika, kao i drugih novinara i medijskih radnika.

Iz policije je saopšteno da se „radi na identifikaciji“ lica koja su učestvovala u akciji ispisivanja grafita. Dve nedelje nakon što je ANEM podneo krivičnu prijavu, Kesić je dobio poziv da se javi u nadležno tužilaštvo.³² U izjavi za Danas, resorno ministarstvo iznelo je stav da se saržaj grafita ne smatra pretnjom, niti pritiskom, te da njihova reakcija u konkretnom slučaju nije potrebna.³³

Udruženje građana Krokodil organizovalo je akciju uklanjanja grafita, međutim, preko prekrečenih grafita osvanuli su novi. Zoran Kesić nastavio je da obaveštava tužilaštvo o dokazima, ali do trenutka pisanja ovog izveštaja ni jedno lice nije identifikovano niti je procesuirano.

Novinarska i medijska udruženja osudila su targetiranje Zorana Kesića i tražila hitnu reakciju nadležnih institucija.³⁴ ANEM je pozvao građane da se i sami uključe u akciju uklanjanja grafita i prijavljivanja lica koja zateknu da ih ispisuju.³⁵

Pretnje upućene redakciji portala Magločistač

Putem Facebook aplikacije Messenger, sa naloga Ika Mijatov, redakciji portala Magločistač upućene su pretnje smrću: „je**mo vam familiju pobit ćemo vas“. Poruka je odmah prijavljena Posebnom tužilaštvu za visokotehnološki kriminal u Beogradu. Članice redakcije obaveštene su da je slučaj uzet u rad.³⁶

Srednji prst Ministra finansija

Nakon što je ministar finansija Siniša Mali ustao da plati račun u jednom restoranu, gosti su počeli da mu uzviču: „Živeli studenti!“ Gostima su se u uzvikivanju pridružili zaposleni u restoranu. Odgovor ministra bilo je pokazivanje srednjeg prsta. Prisutna novinarka Danica Ilić prišla je ministru, predstavila mu se, rekla da je novinarka i da u tom svojstvu od njega traži izjavu. Prema njenim rečima, Siniša Mali joj je iz ruku istrgao telefon i izašao iz restorana. Novinarka je krenula za njim, a ispred restorana ministar je pitao zašto ga snima. Novinarka ga je podsetila na činjenicu da je javni funkcioner na javnom mestu i da ona kao novinarka sme da mu postavi pitanje šta misli o svom neprimerenom gestu. Dok su hodali uli-

com, ministar je prema novinarkinim rečima, nosio njen telefon. Pošto se okončala kratka rasprava o tome šta je javna funkcija, a šta novinarski posao, Siniša Mali je telefon spustio u žardinjeru.³⁷

Preteće nalepnice „Sudba novinara“

U prvoj polovini januara u Novom Sadu, pojavile su se nalepnice na kojima je, ispod kostura sa omčom, bilo ispisano: „Sudba novinara“. Nalepnice je potpisao tzv. Zentrop (u opisu svog Instagram profila za sebe kažu da su „zajednica srpskih revolucionarnih nacionalista“. Pre godinu dana u Beogradu su održali skup posvećen Milanu Nediću, generalu iz doba Drugog svetskog rata i načelniku Generalštaba kraljevske Jugoslavske vojske).³⁸

Prema pisanju portal Nova.rs, nalepnice su mahom bile lepljene na saobraćajnim znacima i na semaforima.

Slučaj Jelene Spasić, novinarkе dnevnog lista Kurir

Zbog pretećih poruka upućenih novinarki Jeleni S. Spasić krajem septembra 2024. godine, dvojici muškaraca određeno je zadržavanje u trajanju od 48 sati. Jednom od njih, ranije osuđivanom za ubistvo, određen je kućni pritvor. Krajem januara to lice prekršilo je meru zabrane napuštanja boravišta, i organi gonjenja nisu mogli da ga lociraju. Reč je o trećem slučaju kršenja mere zabrane napuštanja boravišta zabeleženom tokom proteklih godinu dana.

Novinarka je tek nakon nekoliko nedelja slučajno saznala, dok je bila na zimovanju sa maloletnom decom, da je opasna osoba na slobodi, da bi 10. februara obaveštena da je lice locirano i smešteno u pritvor na 30 dana.³⁹

UNS je zatražio hitnu procenu bezbednosti novinarkе.⁴⁰

Više o slučaju u Monitoringu medijske scene u Srbiji za [septembar](#) i [oktobar](#) 2024. godine.

Pretnje upućene autorima podkasta Dobar, loš, zao

Nenadu Kulačinu i Marku Vidojkoviću ostavljene su pretnje u komentarima ispod YouTube snimka epizode njihovog podkasta. Poručeno im je da će „biti obrijani na suvo da bi bolje cvilili“. U drugim komentaru rečeno je da ih treba ubaciti „u mašinu za mlevenje mesa i od njih napraviti sapun“. Pretnje su prijavljene Posebnom tužilaštvu za visokotehnološki kriminal. Pre podnošenja prijave, drugi komentar bio je uklonjen.

Relevantna novinarska udruženja, medijske organizacije i asocijacije oštro su osudile pretnje i od nadležnih institucija zahtevale brzu reakciju.^{41 42 43}

Slučaj Dinka Gruhonjića

Dinko Gruhonjić, vanredni profesor na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, novinar i programski direktor Nezavisnog društva novinara Vojvodine (NDNV), uputio je dopis državnom vrhu Hrvatske i zatražio zaštitu za svog sina koji radi i studira u Zagrebu. Gruhonjić je dopis uputio zbog toga što je ambasadorka Republike Srbije u Hrvatskoj objavila post na društvenoj mreži Facebook u kom su, prema Gruhonjićevim rečima, iznete neistine o njegovom sinu. Te informacije dalje su nastavile da budu objavljivane u provladinim tabloidima.⁴⁴

Grubost pripadnika žandarmerije prema ekipi TV N1 – snimatelju Draganu Vukeliću i novinarki Kseniji Pavkov

Novinarku TV N1 Kseniju Pavkov i snimatelja Dragana Vukelića žandarmerija je fizički onemogućavala da izveštavaju o akciji razbijanja blokade u naselju Rumenka kod Novog Sada. Prema rečima Ksenije Pavkov, pripadnik interventne policije je uhvatio snimatelja za ruku i gurnuo ga.

Grube intervencije pripadnika policije i žandarmerije ispred Gradske kuće u Novom Sadu

Iako su se više puta legitimisale kao novinarke, Draganu Prica, novinarku Radija O21, i Kseniju Pavkov, novinarku TV N1, pripadnici policije i žandarmerije vukli su i gurali, novinaru lista Danas Aleksandru Latasu pretili su da će ga „vezati“, snimatelja TV Nova S Darka Ekeru vukli su za ranac u kom mu se nalazila televizijska oprema, novinara Žarka Bogosavljevića oborili su na zemlju - sve to dok su izveštavali sa blokade Gradske kuće u Novom Sadu, navedeno je u saopštenju NDNV-a.⁴⁵

Privatno obezbeđenje sprečilo novinare da izveštavaju iz Skupštine grada Valjeva

Iako su bili uredno pozvani na događaj, privatno obezbeđenje onemogućilo je novinarima da u Skupštini grada Valjeva izveštavaju sa konferencije za novinare odborničke grupe Svanuće. Snimatelj televizije Valjevo plus u jednom trenutku bio je i odgurnut. Nakon insistiranja odbornika opozicije, novinari su ušli u skupštinu. Tim povodom reagovala su novinarska udruženja,⁴⁶ a slučaj je zabeležen u bazi mreže Safejournalists.⁴⁷

Na uručenje IT opreme Matici srpskoj pozvani samo odabrani mediji

Udruženje novinara Srbije protestovalo je zato što je Vlada Republike Srbije uručila IT opremu Matici srpskoj u prisustvu samo određenih medija. Na događaju su bili prisutni premijer Srbije Miloš Vučević i ministar informisanja i telekomunikacija Dejan Ristić. Prema UNS-ovim saznanjima, bili su pozvani novinari javnih servisa i medija NS uživo, Novosadska televizija i novinari agencije Tanjug. UNS se za pojašnjenje obratio Kancelariji za saradnju sa medijima Vlade Republike Srbije, međutim odgovor nisu dobili. Od njih su zatražili da poziv za događaje važne za javno informisanje upućuju svim medijima.⁴⁸

Godišnjice ubistava novinara na Kosovu

Jedanaestog januara navršilo se dvadeset šest godina od ubistva Envera Maljokua, novinara, pisca i šefa Kosovskog informativnog centra (KIC). Maljoku je ubijen u popodnevnom satima, nekoliko metara od stana u kom je živio, u prizemlju zgrade u Sunčevom bregu. Preminuo je ubrzo, u bolnici u Prištini. Do danas njegove ubice nisu identifikovane.⁴⁹

II IMPLEMENTACIJA POSTOJEĆIH PROPISA

Regulatorno telo za elektronske medije

Usaglašavanje predlagača kandidata za članove REM-a obavljeno je 20. januara, u prostorijama Narodne skupštine. Postupak je za rezultat imao listu na kojoj se našlo 18 kandidata, raspoređenih u devet kategorija. Usled nepoštovanja Zakona o elektronskim medijima, sporni predlagači i kandidati umesto da budu eliminisani, dobili su potvrdu kandidature. Nakon usaglašavanja, formirana je lista predloženih kandidata.

Javno slušanje usaglašenih kandidata održano je 23. januara, pred Odborom za kulturu i informisanje. Kandidati Dušan Aleksić, Aleksandra Krstić i Saša Mirković tom prilikom su od skupštinskog Odbora za kulturu i informisanje tražili da se „poništi proces izbora za članove Saveta REM u sedam od devet kategorija”.⁵⁰ Pet dana kasnije, sedam od osamnaest kandidata koji su ušli u uži krug (Saša Mirković, Rodoljub Šabić, Dubravka Valić Nedeljković, Aleksandra Krstić, Dušan Aleksić, Željko Hubač i Muhedin Fijuljanin) povukli su kandidature, čime je Skupština Srbije onemogućena da zakonito izabere Savet regulatora. S tim u vezi, „u dve od devet grupa predlagača neće biti nijednog kandidata, dok će u tri biti samo po jedan, tako da u samo četiri kategorije poslanici mogu da bira ju između dva kandidata”.⁵¹

Ishod procesa nije iznenađujući imajući u vidu da je ANEM još krajem decembra zvaničnim prigovorom ukazao na nezakonitosti u procesu izbora za Savet REM.⁵² Na nezakonitosti su javno ukazale Građanske inicijative,⁵³ udruženja građana, novinara i asocijacije medija,⁵⁴ Nacionalni konvent o Evropskoj uniji,⁵⁵ Fakultet dramskih umetnosti⁵⁶ i mnogi pojedinci.

Imajući u vidu brojna kršenja Zakona o elektronskim medijima, jasno je da proces za izbor članova Saveta REM, koji se do sad vodio, treba obustaviti i započeti novi.

Projektno sufinansiranje

Prvog januara na snagu je stupio [Pravilnik o načinu uspostavljanja i sadržini Jedinственог informacionog sistema za sprovođenje i praćenje sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja \(JIS\)](#).

Predstavnici novinarskih i medijskih udruženja izneli su primedbe na određena

rešenja koja pravilnik propisuje.⁵⁷ ANEM je u decembru, kad je pravilnik donet, od ministarstva zatražio da im se pojasne uočene nepravilnosti i nelogičnosti, međutim odgovor je i ovog puta izostao.⁵⁸

Na zvaničnoj internet prezentaciji Ministarstva aktivan je onlajn portal Jedinstvenog informacionog sistema. Puštanje platforme u upotrebu odvijalo se u dve faze. U prvoj fazi obveznici unosa podataka i dokumenta, organi koji raspisuju konkurse, kao i učesnici konkursa imenovali su jedno ili više ovlašćenih lica koja će u ime i za račun obveznika vršiti poslove unosa podataka i dokumenata na veb portal JIS-a. Iako je Ministarstvo dalo rok od 15 dana za prijavu na JIS, rok je skraćen s obzirom na to da je JSI počeo da funkcioniše dva dana kasnije nego što je to bilo najavljeno. Druga faza obezbeđivala je funkcionalnost u pogledu objavljivanja konkursa, kao i mogućnost prijave medijskih projekata na konkurs za sufinansiranje.⁵⁹

Na portalu su se mogli uočiti brojni propusti (slovne greške, nedostatak tona u tutorijalima, loša softverska rešenja, nejasna uputstva i sl.). Najveći propust ogleđao se u menjanju kriterijuma pošto je proces već započet tokom trajanja rokova. Korisnici su tako bili uslovljeni da naknadno dostavljaju dokumentaciju i dokaze koji im inicijalno nisu bili traženi.

III NOVINE U BORBI PROTIV SLAPP TUŽBI (STRATEŠKIH TUŽBI PROTIV UČEŠĆA JAVNOSTI)

Organizacija [Human Rights Watch](#) zabeležila je porast broja SLAPP tužbi u Srbiji. Uočava se da je najveći broj tužbi usmeren protiv medija, s ciljem da se na njih izvrši pritisak kako se ne bi bavili određenim temama. U izveštaju se apostrofira KRIK koji je obznanio da je protiv njih podnet veliki broj SLAPP tužbi (do septembra ukupno 14).⁶⁰

Jelena Tanasković, nekadašnja ministarka, direktorka Infrastruktura železnice Srbije i jedna od optuženih u slučaju pada nadstrešnice u Novom Sadu, podnela je tokom januara, iz kućnog pritvora, dve tužbe protiv glavnog urednika, novinarke portala KRIK i udruženja koje je osnivač rečenog medija. Prva tužba podneta je zbog istraživačkog teksta [„Tanasković se nije našla pod istragom za finansijski kriminal zahvaljujući suprugu njene prijateljice, načelniku policije Cmoliću”](#), u kom se novinarka bavi (ne)postupanjem nadležnih institucija povodom krivične prijave⁶¹ koju je protiv Tanaskovićke podnelo privredno društvo u kom je ona nekada bila direktorka.

Drugu tužbu bivša ministarka podnela je zbog teksta u kom je novinarka obavestila čitaoce da je Jelena Tanasković protiv njih zbog gorenavedenog teksta podnela tužbu.

U svakoj od tužbi bivša ministarka traži iznos od po 1.000.000 dinara na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda.

Urednik portala KRIK Stevan Dojčinović ocenio je podizanje tužbi na sledeći način: „Ovaj potez jasno pokazuje da Tanasković vodi SLAPP postupke protiv nas, odnosno da želi da nas zatrpa tužbama kako bismo prestali da pišemo o njoj”.⁶²

Podrška:

Овај пројекат финансира
Европска унија

**#EY
ЗА ТЕБЕ**

B | T | D

The Balkan Trust
for Democracy

A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

Norway

Nosilac:

Partneri:

Centar za razvoj lokalnih medija

INS AJDER

Ova publikacija objavljena je uz finansijsku pomoć Evropske unije, Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju, projekta Nemačkog Maršalovog fonda SAD. Za njegovu sadržinu isključivo je odgovorna Asocijacija nezavisnih elektronskih medija i ta sadržina nužno ne izražava zvanične stavove Evropske unije, vlade Norveške, Nemačkog Maršalovog fonda i Balkanskog fonda za demokratiju.

Endnotes

- 1 [„Novosti“ ugrožavaju bezbednost studenata](#), tekst objavljen 3.01.2025. na portalu N1.
- 2 Advokat studenata: Krivične prijave protiv svih medija koji su objavili podatke iz pasoša, tekst objavljen 3.01.2025. na portalu FoNeta.
- 3 Neovlašćeno prikupljanje ličnih podataka
- Član 146
- (1) Ko podatke o ličnosti koji se prikupljaju, obrađuju i koriste na osnovu zakona neovlašćeno pribavi, saopšti drugom ili upotrebi u svrhu za koju nisu namenjeni, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine. (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko protivno zakonu prikuplja podatke o ličnosti građana ili tako prikupljene podatke koristi. (3) Ako delo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom do tri godine.
- 4 [„Sramno novinarstvo, asocira na poternicu“: Mogu li Novosti krivično da odgovaraju zbog objavljivanja ličnih podataka braće Stojaković?](#), autor Željko Bošnjaković, tekst objavljen 3.01.2025. na portalu dnevnog lista Danas.
- 5 [Pašalić: Slučaj pasoša studenata koji su objavljeni u medijima nije u mojoj nadležnosti](#), tekst objavljen 3.01.2025. na portalu Cenzolovka, izvor: RTS.
- 6 [Platforma Tri slobode traži od predstavnika vlasti da prekinu sa govorom mržnje i progonom studenata i studentkinja](#), tekst objavljen 16.01.2025. na portalu Fondacije Slavko Ćuruvija.
- 7 [Studenti u blokadi osudili rasističke izjave tabloida i Jelene Karleuše](#), tekst objavljen 19.01.2025. na portalu dnevnog lista Danas.
- 8 Isto.
- 9 Isto.
- 10 [Prorežimski mediji objavili identitet i mesto gde živi: Studentu Milošu su počele da stižu jezive pretnje](#), autorka: Ksenija Pavkov, prilog objavljen 21.01.2025. na portalu N1.
- 11 [Tabloidi zloupotrebljavaju čak i mentalno zdravlje za omalovažavanje studenata i kritičara vlasti](#), autorka: Danica Đokić, tekst objavljen 23.01.2025. na portalu Cenzolovka.
- 12 <https://magazinstudent.rs/2025/01/28/pravo-na-pobunu-podrska-studentima-od-bivsih-studentovaca/>, pismo objavljeno 28.01.2025. na portalu Student.
- 13 [Društvo psihologa Srbije najoštrije osuđuje pojavu targetiranja studenata u blokadi na bilo koji način](#)
- 14 <https://yih.rs/wp-content/uploads/2025/01/270125-YIHR-Visi-sud-privremena-mera-Mila-Pajic.pdf>
- 15 [Urednica dobila otkaz u ELLE: Izdavač demantuje da je razlog podrška studentima](#), tekst objavljen 15. 1. 2025. godine na portalu N1.
- 16 [Serbia: IFJ and EFJ sound alarm about press restrictions and dismissals](#), tekst objavljen 31. 1. 2025. godine.
- 17 [Otkaz novinarki Novosti Vojislavi Crnjanski Spasojević zbog fotografije sa protesta - Društvo - Dnevni list Danas](#), autor A. R., tekst objavljen 21. 1. 2025. godine.
- 18 [“Novosti” čute o otpuštanju Vojislave Crnjanski Spasojević - NUNS](#), tekst objavljen 22. 1. 2025. godine.
- 19 [ANEM: Eksplozivna atmosfera zahteva efikasniji odgovor institucija](#), saopštenje objavljeno 27.01.2025. godine na portalu Cenzolovka, izvor: ANEM.
- 20 [Otvoreno pismo novinara RTS-a uredniku informativnog programa](#), tekst objavljen 20.01.2025. na portalu N1.
- 21 [Sindikatski RTS-a zahteva od Nenada Lj. Stefanovića da naloži izveštavanje sa studentskog protesta](#), tekst objavljen 22.01.2025. na portalu NUNS.
- 22 [Upotreba špijunskog softvera nastavljena i posle otkrića Amnestija da policija i BIA nadziru aktiviste i novinare](#), autorka: Jelena L. Petković, tekst objavljen 31.01.2025. na portalu Cenzolovka.
- 23 Isto.
- 24 Isto.
- 25 Isto.
- 26 [NUNS: Zaštita novinara, privatnosti i novinarska etika pale na ispit u novoj godini](#), saopštenje objavljeno 4. 1. 2025. godine
- 27 [Trojica oslobođena za pretnje Brankici Stanković - NUNS](#), tekst objavljen 9. 10. 2015 godine, na sajtu NUNS-a

- 28 [Pretnje smrću i fizičkoj bezbednosti novinara, Slavko Ćuruvija Fondacija](#), Beograd, 13.01.2025, tekst objavljen 13.01.2025. na portalu SafeJournalists.
- 29 [Novinarka Ana Marija Ivković sa Kosova prijavila uznemiravanje, policija kaže da nema elemenata za otvaranje slučaja](#), tekst objavljen 9.01.2025. na portalu N1.
- 30 Isto.
- 31 [Pretnje Glasu Šumadije prijavljene tužilaštvu](#), tekst objavljen dana 27. 1. 2025. godine na portalu RES PUBLICA
- 32 [Zbog ispisivanja pretećih grafiti i krivične prijave, voditelja pozvalo tužilaštvo na razgovor: Jasan politički potpis u kampanji protiv Kesića](#), autorka: Ivana Nikoletić, tekst objavljen 13.01.2025. na portalu dnevnog lista Danas.
- 33 Isto.
- 34 [NUNS: Zaštita novinara, privatnosti i novinarska etika pale na ispitu u novoj godini](#), saopštenje objavljeno 4.01.2025. na portalu NUNS.
- 35 [ANEM uputio MUPu prekršajnu i krivičnu prijavu za ispisivanje uznemirujućih grafiti u kojima se targetira Zoran Kesić, ali i ruži Beograd](#), saopštenje objavljeno 4.01.2025. na portalu NUNS.
- 36 [Redakciji portala Magločistač upućene pretnje smrću, slučaj prijavljen nadležnim institucijama](#), tekst objavljen 22.01.2025. na portalu Magločistač.
- 37 Gosti u restoranu skandirali Malom “živeli studenti”, on im pokazao srednji prst, tekst objavljen 25.01.2025. na portalu N1.
- 38 [Nove pretnje novinarima: U Novom Sadu osvanule fotografije kostura sa omčom za vešanje i porukom kakva ih sudbina čeka](#), tekst objavljen 6.01.2025. na portalu Nova.
- 39 [Veran Matić: Ugrožena je bezbednost Jelene S. Spasić beskvom Saše Mirovića iz kućnog pritvora](#), tekst objavljen 9.01.2025. na portalu Kurir.
- 40 [UNS: MUP da hitno uradi ponovnu procenu bezbednosti Jelene S. Spasić](#), saopštenje objavljeno 9.01.2025. na portalu UNS.
- 41 [Pretnje smrću i fizičkoj sigurnosti novinara, Nenad Kulačin i Marko Vidojković, Beograd, 01.01.2025](#), objavljeno 1.01.2025. na portalu SafeJournalists.
- 42 [Kulačin i Vidojković dobili jezive pretnje, pominje se i mašina za mlevenje mesa - NUNS](#), saopštenje objavljeno 3.01.2025. na portalu NUNS.
- 43 [UNS: Da Tužilaštvo za visokotehnološki kriminal pronade ko pretili Nenadu Kulačinu i Marku Vidojkoviću](#), saopštenje objavljeno 4.01.2025. na portalu UNS.
- 44 [HND: Pozivamo hrvatske vlasti da apel našega kolege Gruhonjića shvate ozbiljno](#), saopštenje objavljeno 8.01.2025. na portalu HND.
- 45 [U akciji žandarmerije kod Rumenke odgurnuti snimatelj i reporterka N1](#), tekst objavljen 25.01.2025. na portalu Autonomija.
- 46 [UNS: Gradska kuća u Valjevu mora biti otvorena za novinare](#), saopštenje objavljeno 24.01.2025. na portalu UNS.
- 47 [Stvarni napadi na novinare, snimatelj TV Valjevo Plus, Valjevo, 23.01.2025](#), objavljeno 23.01.2025. na portalu SafeJournalists.
- 48 [UNS: Vlada Srbije da se ravnopravno odnosi prema medijima](#), saopštenje objavljeno 3.01.2025. na portalu UNS.
- 49 [Istraživanje UNS-a o ubijenim i oteetim novinarima na Kosovu :: Interesi obaveštajaca upleteni u istragu ubistva novinara Envera Maljokua](#), tekst objavljen 4.06.2018. na portalu UNS.
- 50 [„Poništiti proces izbora članova Saveta REM u 7 od 9 kategorija“: Zahtev kandidata na javnom slušanju](#), tekst objavljen 23. 1. 2025. godine na portalu Cenzolovka, izvor N1, FoNet.
- 51 [Sedam kandidata povuklo kandidature, novi Savet REM-a po zakonu ne može da bude izabran](#), autori Perica Gunjić i Danica Đokić, tekst objavljen 28. 1. 2025. godine na portalu Cenzolovka.
- 52 [Prigovor na listu kandidata i predlagača za izbor Saveta Regulatornog tela za elektronske medije - Javni servis](#), tekst objavljen 28. 1. 2025. godine na portalu Javni servis.
- 53 [Vlast krši zakone da održi kontrolu nad RTS-om - Građanske Inicijative](#), saopštenje objavljeno 17. 1. 2025. godine.
- 54 [Ozbiljne nepravilnosti, sukobi interesa i politički pritisci tokom procesa izbora kandidata za Savet REM-a](#), tekst objavljen 20.01.2025. na portalu Cenzolovka.

- 55 [Nacionalni konvent upozorava na probleme u izboru novog sastava REM-a](#), tekst objavljen 21.01.2025. na portalu Cenzolovka.
- 56 [SAOPŠTENJE FAKULTETA DRAMSKIH UMETNOSTI POVODOM IZBORA ČLANOVA/ICA REM-A](#), saopštenje objavljeno 21.01.2025. na portalu FDU.
- 57 [Da li će izmenjeni Pravilnik o projektnom sufinansiranju unaprediti raspodelu novca medijima – šta kažu medijski stručnjaci](#), autorka: Milica Mihajlović, tekst objavljen 3.02.2025. na portalu UNS.
- 58 [Medijski monitoring za decembar 2024. godine](#), objavljen na portalu Bezbedni novinari.
- 59 [POČINJE SA RADOM JEDINSTVENI INFORMACIONI SISTEM ZA SUFINANSIRANJE MEDIJSKIH PROJEKATA](#)
- 60 [Hjuman rajts voč: Napadi na novinare među značajnijim problemima u Srbiji u 2024. - NUNS](#), tekst objavljen 16. 1. 2025. godine.
- 61 Krivična prijava je podneta zbog postojanja osnova sumnje da su Tanasković i još tri lica, u saizvršilaštvu, izvršila produženo krivično delo Zloupotreba položaja odgovornog lica iz člana 234 stav 3 i krivično delo Falsifikovanje isprave iz člana 355 stav 2 Krivičnog zakonika. Istraživanje koje su tuženi objavili odnosi se upravo na epilog te krivične prijave.
- 62 [Tanasković ponovo tužila KRIK – jer smo objavili da nas je tužila](#), tekst objavljen 6.02.2025. na portalu KRIK.